

kinderziel. Heel deze schets is doorzien van werkelijkheid. Doorleefde werkelijkheid soms?

Ook Greeth Smitskamp's „In de schaduw" is een goede schets. 't Is de kortste uit den bundel. Deze schrijfster belooft iets met deze teere regels. Zulk werk te lezen geeft vreugde.

Mevr. A. M. de Vries Robbé's „Een pak slaag" is mij niet heel helder; noch in tekening, noch in strekking. Van ons geloof wordt niet gerept. Tenslotte geeft Mevr. Westerbrink—Wirtz een zeer goed stuk: „De fantast". Psychologisch is dit wel het sterkste werk uit het boek. De kleine fantast is meesterlijk geteekend. En het is een kind uit een milieu, waar men tenminste de kinderen bijbelsche geschiedenis vertelt. In dezen bundel is dat al dankbaar te noteren. Jammer, dat de belijdenis in dit stukje niet wat sterker spreekt.

Zoo zien we: een heterogeen gezelschap. Dat een paar schrijvers trouw bleven aan haar belijden verheugt me zeer. Dat enkele niets blijken te belijden is erg. Dat andere haar belijdenis verzwijgen is het ergst. Waarom, ach waarom moet dat toch?

Literair is dit boek weliswaar zeer goed. Maar, moeten we daarmee tevreden zijn?

Paedagogische leering is er uit dit boek niet te trekken. Daarvoor zal het ook wel niet geschreven zijn.

Conclusie: in onderdeelen zeer goed. Als totaal een mislukking (hoe goed elk stuk op zichzelf moge zijn, zuiver literair gezien) omdat de eenheid ontbreekt.

En als zoodanig is deze bundel een symptoom. Almeer schijnt er in onzen tijd een neiging te komen, de antithese, die toch nog bestaat (!) te verdoezelen, door christelijke en niet-christelijke literatuur samen te voegen in één band.

Het is reeds een onmogelijkheid, dit zóó te doen, dat waarlijk een boek, een eenheid, ontstaat.

En helaas krijgt men dan wel eens den indruk, dat sommige belijders zoo vriendelijk zijn, tegenover de niet-belijders de welwillendheid te betrachten, niet al te open en niet al te duidelijk voor hun geloof uit te komen.

Waar gaan we heen?

Het kind is niet neutraal.

En het boek is niet neutraal.

Evenmin als het leven ooit neutraal kan zijn. Noch ook de opvoeding.

J. W.

„Rondom het Geschiedenisonderwijs".

In „Het Kind", veertiendaagsch blad voor ouders en opvoeders, gaf de heer G. van Veen, onderwijzer te Amsterdam, onder bovenstaanden titel een serie artikelen, waardoor heel wat pennen in beweging werden gebracht.

Met zeldzame onbevangenheid heeft deze socialist, zooals hij zich zelf aandient, de fouten van het geschiedenisonderwijs op de Openbare Lagere school aangewezen. Hij gaf in het laatste nummer van genoemd blad een „overzicht en slot" van de serie. Ik kan de verzoeking niet weerstaan, enkele uitspraken van hem over te nemen, omdat zoo zonnklaar blijkt, dat de School met den Bijbel, ook in zake het onderwijs in de Vad. Gesch., krachten haar beginsel, een betere praktijk heeft dan de neutrale school, die met dit vak in hooge mate verlegen was.

Hij meent, dat het subjectivisme aan dit onderwijs een massa kwaad heeft gedaan. Het gaat ons, zegt hij, als een oceaansvlieger in de mist. Wanneer deze New-Foundland nadert, waar koude en warme zeestroomingen (kapitalisme en socialisme) alles in nevel hullen en waar bovendien het compas zijn dienst weigert.

Hij bespreekt de volksgeest in verschillende landen. „Dan komt ons eigen land. Waar staan wij? Onze volksaard gelooft te weinig in zichzelf, heeft internationaal een zwak roepingsbesef en zou zulk een belangrijke rol kunnen spelen. Juist, omdat wij „Zwischenland" zijn, in staat, om wat waardevol is, zoowel westelijk als oostelijk van ons, te begripen en te waardeeren en op eigen wijze te verwerken. Wij hebben van huis uit een sterke psychische structuur. Die danken we vooral aan het Calvinisme, dat ons met werkelijkheidsbesef en zelfcritiek heeft toegerust, waarvan zelfs onze roomschen in sterke mate hebben geprofiteerd, wat hun zoowel nationaal als internationaal als groep zulk een sterke positie geeft.

De Nederlandsche historie is uitermate belangrijk, als we maar haar transcendente waarde kunnen verstaan. Hier op dit stukje grond is de botsing volstreken tusschen de Spaansch—Romaansche geestelijke en wereldlijke dictatuur en de democratische volksgeest der West-Germanen. Een geweldig en glorieus conflict, waarin de verachte Hollandsche knasboer zich onvergankelijke wereldhistorische roem vergaarde, aangevoerd door den grondlegger der Westersche democratie, den eersten Oranje. Eere zij zijn gedachtenis, ook, omdat een strijd op leven en dood, hem niet hard en wreed maakte, maar ruim en verdraagzaam liet."

Hiermee is natuurlijk onze zienswijze over de

strijd der vaderen en de volle beteekenis van „Vader Willem" niet weergegeven, maar we moeten dankbaar de waardeering van dit deel van onze historie van een zijde, waarvan dat niet verwacht werd. De schrijver gaat dan ook voort: „Schande over dit land, dat het zoo weinig van zijn eigen historie begrijpt — schande over hen, die heilige historische herinneringen beduimelen met de vette vingers van hun machtsopportunisme, schande over hen, die de bladzijden in het boek der historie zouden willen dichtplakken, omdat de inhoud er van hun negatieve gezindheid niet vermag te streelen!"

Ook zijn eigen partijgenooten krijgen er van langs.

„Zij, die het socialisme prediken en de eenheid aller menschen, kennen geen democratie, ze kennen slechts hun partijgevoelen. De koningin mag de sluis te IJmuiden niet openen, of zij blijven weg, de koningin mag het feest van Nijmegen's 2000-jarig bestaan niet bijwonen, of zij doen niet mee."

„Wie met aandacht en eerbied in het boek van de eigen volkshistorie leest, kan ervaren, welke straf de goddelijke gerechtigheid stelt op speciale volksgebreken en welke belooning zij heeft weggelegd voor volksdeugden. Indien hij zich openstelt voor de lessen, welke dit boek der historie bevat, zal hij weten, in hoeverre zijn verantwoordelijkheid hem voorschrijft tot heil van zijn landgenooten nationale zonden te weerstaan."

Maar dan kan nationale historie niet zijn de geschiedenis van de boven de volksgeest verheven enkelingen, die op de hoogten van de geest in eenzaamheid hebben geleefd, dan zullen de collectieve ervaringen, die het bewustzijn van de tijdgenooten in beroering hebben gebracht, moeten spreken. Geen wegsmullen van oorlogsconflicten, geen enghartige verduistering van figuren als de groote Oranjes, Van Oldenbarnevelt, Jan de Witt en... De Ruyter. In 't volle licht zullen ze staan en waar we veel boonselen moeten schetsen, die met onze oogen gezien, de humaniteit geweld aandoen, zullen we voor de humaniteit in waarheid getuigen, zonder hooghartig te minachten op wier schouders wij staan."

Merkwaardig zijn uit zijn pen ook de woorden: „dat ons Nederlandsch koningschap, dat velen nog dwars schijnt te zitten, de nationale ordening zeer bevorderen kan, en, omdat het volkomen democratisch werkt, en, omdat in dit verscheurde land een eenheidsymbool, dat onaantastbaar boven de partijen staat, ook in zijn onvergankelijke geestelijke beteekenis, psychologisch zeer gewenscht is. Dat passief te saboteeren of actief neer te werpen, zou een eindloze herrie geven."

Mij dunkt, ik heb reeds genoeg, zoo niet meer dan genoeg, aangehaald, om duidelijk te maken, dat bij de mannen aan de overzijde zich een merkwaardige kentering voltrekt in zake het geschiedenisonderwijs. Die kentering vertoont zich ook al in de boekjes, die voor het Openbaar onderwijs uitkomen. Men blijft zich niet bepalen tot „cultuur"-geschiedenis, maar men durft het ook aan, van de oorlogen het noodige te vertellen. „Dat alles is immers gebeurd."

En rustig kunnen wij doorgaan met de heerlijke bladzijden uit onze Vaderlandsche geschiedenis aan onze kinderen te verhalen. De groote beteekenis van de worsteling om de vrijheid van geloof en leven, de hooge verdiensten van de nobele Oranjes, ze blijven een belangrijk deel van ons onderwijs in dat vak.

We krijgen niet alle dagen gelijk van onze tegenstanders. Daarom wou ik zoo'n moment hier toch wel even vastleggen.

G. r.

G. MEIMA.

UIT DE BUTENLANDSCHE KERKEN

De actie van de jonggereformeerden in Zwitserland.

IX. (Slot.)

Met de mededeeling, dat men in eenige kerken van het kanton Bern, alwaar kerk en staat in menig opzicht veel te nauw met elkander verbonden zijn, enkel psalmen zingt, eindigde ik de vorige maal. Des Zondagsavonds komt men in zulke gemeenten samen in gemeenschappelijke godsdienstoefening, waarbij een koor psalmen zingt, welke men heeft ingestudeerd. Zulk zingen gaat vergezeld van de voorlezing van psalmen! Doch nu toonden de jonggereformeerden te Zurich weer hoe actief ze zijn. De vraag naar den catechismus was hen de wenk te zorgen voor een paar uitgaven van dit leerboek, die er mogen zijn. De liefde tot het psalmgezing deed hen direct overgaan tot de uitgave van een Psalmboek. Zoo verscheen verleden jaar en werd door de Reformierte Bücherstube in den handel gebracht: Der Psalter, Sonderausgabe aus dem Evangelisch-reformierten Gesangbuch, herausgegeben im Jahre 1929 von der evangelisch-reformierten Landeskirche der Provinz Hannover. Met deze uitgave kunnen de jonggereformeerden maar vrij „tegen den stroom" op,

„Mitten durch", varen. Het formaat is handig, de letter duidelijk, het lettertype klassiek. Ik wees reeds de vorige maal op het eigenaardig verschijnsel, dat bij de ontwakning van frisch gereformeerd leven ook in Zurich met voorliefde bij de uitgaven van de zijde der jonggereformeerden gebruik wordt gemaakt van dat mooie lettertype, waarmee de werken van „oude schrijvers" gaarne werden gedrukt. Hier is geen toeval, noch iets „gewilds", hier spreekt de natuur, hier werkt de spontaneïteit. Op enkele uitzonderingen na is men de berijming gevolgd van Matthias Jorissen, geboren den 26en October 1739 te Wezel. Hij studeerde te Utrecht en Duisburg. Enkele psalmen zijn in dubbele berijming opgenomen en wel naar die uit het Oost-Friesche psalmboek. Weer andere psalmen zijn in drie berijmingen weergegeven; bij de beide vorige berijmingen is nog gevoegd die uit het Embder psalmboek. De melodieën zijn voor het meerendeel van Emilie Schild-Elberfeld.

Achter in deze uitgave wordt een kort bericht gegeven van de „psalmenbearbeiter". De rij wordt geopend met Petrus Georg Bartels, te Embden geboren en na in de Graafschap onderscheiden gemeenten gediend te hebben, gestorven in 1907 in Aurich. De bekende Johann Christoph Blumhardt van Bazel is de tweede in de rij. Dan volgen de bekende theoloog Johannes Heinrich August Ebrard, de dichter Paul Gerhardt en Matthias Jorissen, reeds genoemd. Daarnaevens Friedrich August Köthe uit het verre Oosten, geboren te Lübben in de Niederlausitz, de laatste standplaats van Paul Gerhardt en Conrad Heinrich Metger, wederom een man uit Oost-Friesland, te Groothusen. Na Johann Friedrich von Meyer komen weer een paar Oostfriezen: Ubbo Tide Meyer van Pilsum en Wilke Peters Müller, die te Bunde stierf. Dan nog weer een Bazeler, de hoogleraar Christoph Johannes Riggensbach, terwijl de rij wordt gesloten met Johannes Stapfer, uit het bekende Bernsche theologengeslacht. Men ziet uit dit lijstje hoe vele van deze psalmdichters komen uit onze nabuurschap. Het „boerenduitsch" van Zwitserland gelijkt veel op het plat-duitsch en geldersch-overijsselsch dialect. Catechismus-onderricht en psalmgezing gaan ook bij deze ontwakning van gereformeerd leven samen. Tout comme chez nous! Als bij ons!

In de stad en het land van Bazel wordt ook in enkele scholen en gemeenten de catechismus onderwezen; jammer genoeg kan in dat kanton de kerk niet vrij van een band aan den Staat haar eigene zaken behandelen. Hoe staat dit nu in het kanton Zurich? In de Zwitsersche kantons is de band tusschen kerk en staat over het geheel genomen nog al tamelijk sterk. De predikanten zijn eigenlijk staatsdienaren. In het kanton Zurich bestaat deze band, juridisch genomen, nog al te zeer. Echter, praktisch zijn de kerken in dit belangrijkste kanton van den Bond, vrij. Zoo kan een kerkeraad eigenlijk zoo goed als geheel handelen naar gereformeerd kerkrecht. Hij kan de tucht toepassen, desnoodig ook de leertucht.

Wat de actie der jonggereformeerden ten opzichte van den juridischen band, die nog eens pijnlijk zou kunnen binden, zal uitwerken, kan ik niet zeggen. Ik waag geen profetie! Wij laten dit vol vertrouwen over aan den Koning der kerk! Het is een groot voorrecht dat vooral op 't platteland zich een frisch en gezond gereformeerd leven openbaart onder de jonge boeren. Er is een beweging op kerkelijk en politiek terrein die veel in haar schoot bergt en zeer hoopvolle verwachtingen doet koesteren. In de kerk zelf, ook door haar ambtsdragers, wordt op het kwaad gewezen. Ik wil deze artikelenreeks eindigen met ééne mededeeling, die er op wijst, dat er ouderlingen zijn, mannen zooals wij die ook kennen uit de eigen geschiedenis onzer kerken, die krachtig getuigen en naar wie wordt geluisterd. Het is nu misschien een jaar of vijf, zes, geleden, dat een boer in de vergadering van de synode der kerk van het kanton Zurich als een Cato in den Romeinschen senaat wees op den vijand. Hij wees steeds weer op het kwaad schuilende in de theologische faculteit van de universiteit te Zurich. Een waar requisitoir hield hij, telkens als een nieuw punt door hem was afgehandeld, eindigende met de woorden:

Die professoren sind doch nur schuld daran;
Den klage ich an!

Deze rede maakte ook vanwege den vorm diepen indruk. Hij had het gehoor van de gansche vergadering. Hoe ernstig zijn spreken ook was; zijn woord lichtte toch ook van vernuft en vonkte van geest; deze vonken spatten vooral uit het tweeregelig woord waarmee hij aanklacht op aanklacht besloot. Deze woorden waren een variatie op een in Zwitserland aan allen bekende anecdot. Eens lag aan gene zijde van den Rijn, bij Straatsburg in den Elzas, een leger; daarin diende een Zwitser. Hij had heimwee naar zijn bergen en meren. Daar hoort hij van over den Rijn een herdersknaap een Zwitsersche berglied zingen. Zeg een jodel. Toen werd het hem te machtig. Hij sprong in den stroom om te ontkomen en naar zijn land te vluchten. Doch hij kwam om in den stroom.

Het lied
daraan! De
boer het

Ik wil
inneren d
jongere
niet ontr
moediging
jongeren
eene ontr
voor Zijn
bezieling
God, Die
schap; m
met gewil
De hereid
aan me
God zoo
van Zwit

„De Her
meer in l
het al of
over de k
ding gebr

Art 32
dikanten
teekener
worden
teekening
van sch
ook doe
zeft heel
teekener
werpen.

Dit tast
want de
aan har
door de
en uit
haar o
is dus e
kerk ze
het rech
haar op

Moest l
zelf leide

Door
zijn fun
de Sacri
functies
schorsin
zoolang
had, oo
schuldij
daarove
zelfs ee
ring gee
persoon

Inzake
blad de o
Dr Dijk e
„De Hena

Dr U
naande
op het
zichte
dere
zulk ee
dan ook
minst b
node aa
besprek
ontheft
Dr Ubb
noot v
schrijft.

In het
Prof. Dr
Sprekende
vraagstuk
heeft voo
alle mach

Dr U
kunnen
hem on
wensch.
hem te
of ook
om, nog
dat een
kon als
weten v
van de
en kerk
en waas
allereen
terwijl

De H.
trappante
Dat

is handig, de
lek. Ik wees
dig verschijn-
gereformeerde
ij de uitgaven
gebruik wordt
waarmede de
e werden ge-
ts „gewilds”,
spontaneiteit,
de berijming
geboren den
studeerde te
zijn in dub-
ir die uit het
andere psal-
geven; bij de
roegd die uit
een zijn voor
liberfeld.

kort bericht
De rij wordt
els, te Emb-
onderscheiden
ven in 1907

Cristoph
de in de rij.
Johannes
lichter Paul
en, reeds ge-
gust Kötthe
ubben in de
an Paul Ger-
tger, weder-
vothusen. Na
komen weer
Meyer van
die te Bunde
a hoogleraar
bach, terwijl
s Stapfer,
geslacht. Men
psalmdichters
oerenduitsch”
lat-duitsch en
bismus-onder-
zege ontwaking
comme chez

wordt ook in
ismus onder-
nton de kerk
f haar eigene
n het kanton
is de band
eel genomen
zijn eigenlijk
bestaat deze
zeer. Echter,
rijkste kanton
raad eigenlijk
gereformeerde
n, desnoodig

den ten op-
og eens pijn-
a, kan ik niet
in dit vol ver-
kl Het is een
land zich een
openbaart on-
g op kerkelijk
hooft bergt en
koesteren. In
ragers, wordt
artikelenreeks
er op wijst,
s wij die ook
r kerken, die
ft geluisterd.
zes, geleden,
n de synode
een Cato in
u vijand. Hij
nleende in de
eit te Zurich.
tons als een
d, eindigende

uld daran;

vorm diepen
sche vergade-
s; zijn woord
te van geest;
t tweeregelig
nanklacht be-
ariatie op
ide anecdote.
t, bij Straats-
i diende een
n bergen en
Rijn een her-
gen. Zeg een
g. Hij sprong
aar zijn land
den stroom.

Het lied eindigt: „Der Hirtenbube ist nur schuld daran! Den klage ich an!” Begrijpelijk is dat deze boer het oor had!

Ik wil mijn mededeelingen eindigen met te herinneren dat al moge men spreken van de actie van jonggereformeerden, de ouderen zich toch daarin niet onttrekken. Hun wijsheid en ervaring, hun aanmoediging tot en verheuging over deze actie, is den jongeren van onschatbare waardij. Zoo is er dan eene ontroering bij de ouderen, dankend den Heere voor Zijn genade hierin Zijn volk bewezen; er is bezieling bij de jongeren, vertrouwend op dien God, Dien de vaders hebben gediend met blijdschap; met eene blijdschap die hen kracht gaf om met gewilligheid offers, vele en groote, te brengen. De bereidwilligheid daartoe geve de Heere steeds aan meerderen, verdubbeld in getale, aan het van God zoo rijk gezegend, begiftigd en begunadigd volk van Zwitserland, van voorheen en van thans!

G. KEIZER.

Kwestie-Ubbink.

„De Heraut” komt nog eens op de zaak terug, thans meer in bijzonderen zin sprekend over de vraag van het al of niet geoorloofd-zijn der publicatie, en over de kerkrechtelijke vraag, voorzover in geding gebracht. Het blad wijst op

Art 53 onzer Kerkenorde, waar staat, dat de predikanten, die weigeren de belijdenisschriften te onderteekenen, de facto in hunnen dienst geschorst zullen worden door den Kerkeraad of Classis. Ook het onderteekeningformulier van de predikanten sluit dit recht van schorsing, niet alleen door den Kerkeraad maar ook door de Classis, uitdrukkelijk in en Dr Ubbink zelf heeft, door dit onderteekeningformulier te onderteekenen, dit recht erkend en zich daaraan onderworpen.

Dit tast het recht der plaatselijke kerk niet aan:

want de plaatselijke kerk heeft in haar geloofsbrief aan hare deputaten megegeven beloofd, de besluiten door de meerderheid genomen voor bindend te houden en uit te voeren, mits deze niet in strijd zijn naar haar oordeel met Gods Woord of de Kerkenorde. Het is dus een vrijwillige verbintenis, door de plaatselijke kerk zelf aangegaan, en in geval van bezwaar staat het recht van appel op een nog meerdere vergadering haar open.

Moest Dr Ubbink de kerkeraadsvergadering in kwestie zelf leiden? Neen, zegt het blad:

Door de schorsing zelf wordt een predikant in al zijn functies geschorst, niet alleen om het Woord en de Sacramenten te bedienen, maar ook in alle andere functies hem opgedragen. En zelfs indien men de schorsing door de Classis nog twijfelachtig zou achten, zoolang de Kerkeraad zich daarmede niet vereenigd had, ook dan kon Dr Ubbink, die in staat van beschuldiging was, niet zelf de vergadering leiden, die daarover te oordeelen had. Volgens Art. 33 K.O. heeft zelfs een afgevaardigde naar een meerdere vergadering geen recht van keurstem in zaken, die zijn eigen persoon aangaan.

Inzake de rechtmatigheid der publicatie deelt het blad de opinie, door ons, en later door Dr Riethoff en Dr Dijk en anderen, geuit; wij citeerden daaruit reeds. „De Heraut” voegt er nog iets aan toe:

Dr Ubbink zelf heeft in zijn boek op deze zoogenaamde uitnodiging zich niet beroepen, maar veelmeer op het besluit der Leeuwarder Synode om ten opzichte van enkele artikelen onzer Confessie een nadere uitwerking te overwegen. Als een proeve van zulk een nieuwe belijdenisformuleering diende zich dan ook zijn boek aan. Dat deze proeve echter allernat beantwoordde aan hetgeen de Leeuwarder Synode aan haar Deputaten opdroeg, hebben we bij de bespreking van deze proeve aangetoond. En bovendien onthield zulk een opdracht, die de Synode niet aan Dr Ubbink maar aan hare deputaten gaf, iemand nooit van zijn verantwoordelijkheid voor wat hij schrijft.

In het Maandschrift „Het Ouderlingenblad” begint Prof. Dr G. Ch. Aalders een reeks over het boek. Sprekend over het ook door „De Heraut” aangeraakte vraagstuk (zie boven) merkt Prof. Aalders, die eerbied heeft voor de rondborstigheid van Dr Ubbink, wien alle machinaties vreemd zijn, toch op:

Dr Ubbink heeft hierover geen oogenblik in twijfel kunnen verkeeren, dat de bindende kracht van het door hem onderschreven onderteekeningformulier door den wensch, door de Synode van Assen in haar antwoord aan hem te kennen gegeven (art. 308), niet werd opgeheven of ook maar in het allernat verzwakt. En daarom, nog eens, wij blijven er ons over verwonderen, dat een dieperzigtig man als Dr Ubbink handelen kon als hij gehandeld heeft. Een verklaring daarvoor weten wij niet. Maar wij zien het als een symptoom van de verwarring der geesten, die op godsdienstig en kerkelijk gebied zich in de laatste jaren vertoont, en waardoor de oogen schijnen gesloten te raken voor allereenvoudigste en voor de hand liggende dingen, terwijl men zich in allerlei zware problemen verliest.

Da H. J. Heida citeert in zijn vervolgartikel enkele trappante coupures uit het boek, en concludeert:

Dat de Gereformeerde Kerken en deze zich binnen

haar muren zich openbarende geesten elkaar nooit zullen verstaan, is duidelijk.

Deze geesten, hoezeer zij ook het intellectualisme in de Kerk zeggen te bestrijden, onderwerpen Schrift en Kerk beiden aan een evolutionaire, met wijzeigend Pantheïsme doordrenkte wereld- en levensbeschouwing. De taal moge mystiek klinken en daardoor menigen misleiden, zij is intellectueel van het begin tot het einde.

Dat komt o.a. in de gemakkelijk gestelde overgangen tusschen eeuwigheid en tijd, God en wereld.

Evenzoo:

Hiermede wordt de onderscheidenheid tusschen God en de wereld in hare bestemming uitgewischt.

Ook:

Ontwifelbaar is, dat bij al het dwepen met de vervlochtenheid van het goddelijke en het mensche-lijke, het onderscheid tusschen de Heilige Schrift en de alledaagsche gewone geschriften der menschen in beginsel wordt opgeheven en tevens de Kerk als Instituut grondig wordt ondermijnd.

Geen wonder, dat Roel Houwink in „Eenheid” het boek met ingenomenheid begroet. Groot. Maar dan ook niet meer dan dit. Men leze:

Wij hopen, dat het onwaardig schouwspel der zaak Geelkerken dezen man zal worden bespaard, en dat zij, die in deze dingen de leiding hebben, beseffen, dat het hier om oneindig meer dan om een of ander seculairisme gaat.

Daar kan Roel Houwink wel gerust op wezen. Deze wensch wordt, is reeds, vervuld.

Merkwaardig om haar naliveteit en haar theologisch, zelfs cultuurhistorisch, misverstand, is nog volgende uittaling:

Men kan trouwens door Assen gewaarschuwd zijn. Wat zich aankondigt in Dr Ubbink's boek is de toekomst van het Calvinisme, zijn mogelijke geloof in Christus te behouden voor een uit haar voegen geslagen wereld; nieuwe geslachten, die verdoold zijn in duister en twijfel, terug te voeren tot de bron van alle licht. Daartoe zal een Chineesche muur van tot subjectivisme verstarde vroomheid tot den laatste steen toe moeten worden afgebroken.

Hier wordt o.l. wit zwart genoemd, en de volle zee de kust, en het eigene het vreemde.

Een uitvoerige bespreking geeft ook het roomsch-katholieke tijdschrift „Studiën”. De recensent (J. Kroon, Maastricht) schrijft o.m.:

Nog meer bevreemdt ons een ander bezwaar van Dr U. tegen de beide rapporten in kwestie. We hebben, zoo zegt hij, ook nog zoo iets als een ongeschreven Belijdenis, een soort geloof der gemeente en spreken van haar als van een gevoel, dat tegenwoordig over het algemeen in de kerken leeft of als van iets, dat onder ons volkomen zekerheid heeft. Met deze ongeschreven Belijdenis, zoo klaagt hij, houden de rapporten niet voldoende rekening.

Het antwoord op deze klacht kan slechts zijn, dat die rapporten groot gelijk hebben! Immers wat is feitelijk die ongeschreven Belijdenis, die thans in de Kerken leeft? Een chaos van tegenstrijdige meeningen over den zin der Belijdenis, welke zelfs de bevoegde deskundigen verschillend verklaren en waaromtrent onder de gemeentelieden niets dan verwarring, onklarheid, vaagheid en onzekerheid heerscht, zoodat van „volkomen zekerheid onder ons” bezwaarlijk sprake kan zijn. Een ongeschreven Belijdenis derhalve, die in werkelijkheid niet bestaat.

Schrijver spreekt ook over het

door Dr Ubbink zoo nadrukkelijk opgedrongen onderscheid tusschen het Woord Gods als goddelijk bestanddeel en de Schrift als menscheleke feilbare „veruitwendiging” van Gods Woord

en noemt dit

een onderscheid, dat enkel op een fundament van begrippenverwarring steunt.

De door ons met de stukken aangewezen fout in het historisch overzicht van Dr Ubbink wordt met andere klakkeloos geloofd. Sprekend over het door Dr U. geheel verkeerd geciteerde Rapport over den uitbouw der belijdenis en over het andere, zegt de roomsche recensent (op gezag van Dr U.):

beide ontwerpen houden in en veronderstellen, dat de Kerk in zake de Heilige Schrift uitmaken kan, wat waarheid is en dat zij derhalve in de bestaande verwarring maar eens haar gezag moest laten gelden. Dr U. noemt dit een hartsteek in het hart der Reformatie, een volkomen ongedaan maken van haar wereldhervormend werk, een afglijding naar Rome. Het zij zoo. Ons herinnert de ernstige en oprecht-gemeende conclusie der beide rapporten aan de oude spreuk, dat voor de anima naturaliter christiana alle wegen, zij het ook langs kronkelpaden, op den duur naar Rome leiden.

„Den Filistijnen op den schouder vliegen.”

Docent G. Wisse schrijft in „De Wekker”:

Mannen broeders, laten we van nu voortaan zuinig zijn met niet beslist noodzakelijke bestrijding van elkaar, maar laten we saam de Filistijnen op den schouder vliegen.

Prachtig! De armen der Gereformeerde Kerken staan voor elken wederkerende open. Confereeren kan, desverlangd, ook.

Communisten-atheïsten hebben aangekondigd, dat in 1933 de eindbeslissing komt over het heele Christendom. Te wapen dan. Men vinde ons in versterkte

burchten. En als 't moet, sterven in het harnas; maar aan den arbeid. Ik ga in de kracht Gods weer aan den gang.

Prachtig, prachtig. Voor 1933: nog net tijd, om de De Cock-feesten te vereenigen in actueelen wederkeer (1931). Of denkt de geachte schrijver, dat gescheiden-feestvieren hier boven niet als strijd wordt „ervaren”, vergeef den term? We wachten hoopvol. Want als de vereeniging niet gauw komt, dan worden de communisten net zoo nuchter, als wij het meenen te zijn, wanneer wij beginnen te lezen:

Als men Christus en het Evangelie zoo goddeloos, schaamteloos en dom ook, aantast, dan mocht men zeker toch wel denken, dat die ongelovigen nu goed wisten hoe 't wel was. Want m.i. heft ge geen goed recht van spreken anders. En wat is 't geval? Jezus heeft nooit bestaan, zegt men, maar de verklaring van het Evangelie en zijn inhoud dan? O, als 't daarop aankomt, dan staan al die ongelooftscholen als in vuur en vlam tegen..... elkaar.

en dan vervolgens, „De Wekker” weggelukkig, concludeeren: op dezelfde manier kunnen de communisten betoogen, dat dat heele christendom, en vooral dat gereformeerde christendom, „geen goed recht van spreken heeft”. Laat de geachte schrijver daarom ook aan dit te verwachten verwijt der „Filistijnen” denken, als hij schrijft:

Zoolang ik nog adem hebbe, zal ik het, waar men mij roept en waar ik kan (allereerst op mijn catheder en voorts waar maar menschen hooren kunnen) de ongelooftaanvallen ten deze met alle gegevens, die me ten dienste staan, afweren.

Het is tijd: voor 1933, staat er. En ik denk aan de vraag, die „Geref. Kbl. Drente en Overijssel” stelt aan Dr Bijleveld, Chr. Geref. pred., naar aanleiding van diens via Dr Boijinga hier geciteerde catechisatielessen ter zake van de Gereformeerde Kerken:

Houdt het dan nooit eens op? zouden we willen vragen. Verbiedt de wet des Heeren dit niet in het negende gebod?

K. S.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Oudemirdum: Cand. C. Lugtigheid te Den Haag.

Aangenomen naar:

Neede: Cand. K. Meima te Groningen.

Oudehorne: Cand. J. L. Bakker te Santpoort.

Bedankt voor:

Aalsmeer: A. v. d. Weg te Ottoland.

Dedemsvaart: A. J. Boss te Mariërborg.

Schoonoord: Cand. K. Meima te Groningen.

Westervoort: Cand. J. L. Bakker te Santpoort.

Intrede te:

Gees: Cand. J. ten Hove. Tekst: Efeze 2:20-22.

Nunspeet: J. Tijmes. Tekst: Psalm 121:2.

Afscheid van:

Hoek: J. B. Vanhaelen. Tekst: Hebr. 6:4-8.

Candidaten tot den H. Dienst.

Cand. E. J. Buitenbos is door de Classis Amersfoort der Geref. Kerken preparatoir geëxamineerd en beroepbaar verklaard. Na 1 Febr. a.s. is hij bereid des Zondags de kerken te dienen en een eventueel beroep terstond in overweging te nemen. Zijn adres is: Heiligenbergerweg 14, Amersfoort.

— Cand. Theol. F. L. Bos verzoekt mede te deelen, dat hij vanaf 28 Febr. a.s. gaarne weer de Geref. Kerken des Zondags wil dienen, en een eventueel beroep in overweging zal nemen. Zijn adres is: Pastorie Geref. Kerk te Uithuizen.

— Cand. L. Batelaan, hulpprediker voor het evangelisatiewerk bij de Geref. Kerk te Hoorn, verzoekt ons mede te deelen, dat zijn werk zoo is geregeld, dat hij des Zondags niet bezet is. Hij zal dan gaarne de Geref. Kerken dienen. Zijn adres is: Koepoortweg 72a, Hoorn.

— Cand. D. K. Wielenga van Franeker, beroepen predikant te Bellingwolde en Nieuweschans, is Dinsdag door de Classis Winschoten peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot den Dienst des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken.

De J. L. Jaspers.

De classis Arnhem der Geref. Kerken, vergaderend 14 Jan. 1932, constateerde dat Ds J. L. Jaspers, door de Kerkraden van Ede, Lunteren en Bennekom op 11 September 1931 geschorst, vanwege zijn verwerping der confessioneele uitspraak van de Generale Synode van Assen en het openlijk zich scharen aan de zijde van het schisma, met welke schorsing de classis in haar vergadering van 1 Oct. 1931 zich vereenigd heeft, niet is teruggekomen van zijn dwalingen; gehoord het eenstemmig advies der deputaten van de Particuliere Synode van Gelderland om tot afzetting over te gaan; ziet zich tot haar diep leedwezen genoodzaakt op grond van de artikelen 79 en 80 Doedtsche Kerkenorde, Ds J. L. Jaspers af te zetten als Bedienaar des Woords en der Sacramenten in de Geref. Kerken; en besluit van deze met algemeene stemming genomen beslissing kennis te geven aan Ds J. L. Jaspers, aan den Kerkeraad der Geref. Kerk van Lunteren en aan de classis der Geref. Kerken.

De classis voornoemd,

J. H. KOERS, Praeses.

H. J. KOUWENHOVEN, Ass.

J. DOUMA, Scriba.

Emeritaat.

Ds A. L. Ruys, predikant der Geref. Kerk te Dinteloord, heeft tegen Augustus a.s. aan de Classis Klundert eervol emeritaat aangevraagd.

Soemba-zending.

In de j.l. gehouden vergadering van de Deputaten voor de Zending op Soemba, uitgaande van de Geref. Kerken in Gro-